

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jana Rutsche a soudkyň Mgr. Heleny Konečné a JUDr. Ivony Šubrtové ve věci žalobce: **L. K.**, zastoupeného Mgr. Barborou Kubinovou, advokátkou se sídlem v Praze 3, Milešovská 6, proti žalovanému: **Krajský soud v Brně**, se sídlem v Brně, Rooseveltova 648/16, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. Května 2015, sp. zn. Si 974/2014, **t a k t o :**

- I. **Žaloba se z a m í t á .**
- II. **Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

I. **Předmět řízení**

Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Brně dne 13. 7. 2015, a pravomocně přikázanou Krajskému soudu v Hradci Králové dne 18. 8. 2015, domáhal zrušení rozhodnutí Krajského soudu v Brně ze dne 21. 5. 2015, sp. zn. Si 974/2014, kterým bylo ve smyslu § 17 odst. 5 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“) rozhodnuto o odložení žádosti žalobce podané ve smyslu citovaného zákona. Žádost o poskytnutí informace podaná žalobcem u žalovaného dne 22. 9. 2014 byla žalovaným odmítnuta po tom, co žalobce nezaplatil úhradu za poskytnutí jím požadované informace. K zaplacení požadované úhrady byl žalobce vyzván oznámením žalovaného ze dne 27. 10. 2014. Ke stížnosti žalobce ze dne 19. 11. 2014 oprávněnost a výši požadované úhrady potvrdilo Ministerstvo spravedlnosti České republiky rozhodnutím ze dne 19. 3. 2015, č. j. MSP-827/2014-OT-OSV/3.

Z žalobou napadeného rozhodnutí žalovaného plyne, že žalovaný obdržel dne 22. 9. 2014 žádost žalobce ze dne 17. 9. 2014 o poskytnutí informací označených pod bodem a) – tyto informace žalovaný žalobci poskytl přípisem ze dne 26. 9. 2014 sp. zn. Si 974/2014 - a pod bodem b), jejichž poskytnutí žalovaný zpoplatnil. Pod bodem b) žádosti žalobce žádal poskytnutí seznamu řízení zahájených u žalovaného v letech 2012 – 2013, rozdělených podle jednotlivých senátů s tím, že každá věc bude specifikována spisovou značkou, vymezením účastníků řízení, datem zahájení řízení, datem vyřízení věci a uvedením toho, která z věcí byla vyřizována v přednostním režimu. Seznam měl být řazen podle jednotlivých senátů vzestupně. Po výzvě žalovaného ze dne 26. 9. 2014, byla žádost žalobcem upřesněna podáním ze dne 6. 10. 2014. Žalovaný žádal zpoplatnění poskytnutí informací s ohledem na skutečnost, že je zapotřebí provést mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, které vede v několika informačních systémech v několika rejstřících, tedy nedisponuje žádnou ucelenou databází. Za účelem stanovení výše úhrady byla provedena zkušební lustrace požadovaných informací, byl zjištěn celkový počet věcí, které žalobce požaduje, a podle toho byla stanovena doba, po kterou by žádost žalobce byla zpracovávána. Dle výše specifikovaných kritérií došlo následně ke kalkulaci požadované částky ve výši 34.210 Kč. Tato potom vychází z ohodnocení času, který je potřeba ke zpracování požadované žádosti ve smyslu § 4 Instrukce Ministerstva spravedlnosti České republiky ze dne 1. 4. 2011, č. j. 286/2011-OT-OSV, kterou se stanoví sazebník úhrad za poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím (dále jen „Instrukce o sazebníku úhrad za poskytování informací“ nebo též „Instrukce“), když podle této je hodina vyhledávání a zpracovávání informací ohodnocena částkou 200 Kč. Výše úhrady, ke které byl žalobce vyzván oznámením ze dne 27. 10. 2014, byla následně, ke stížnosti žalobce, potvrzena Ministerstvem spravedlnosti České republiky, jako nadřízeným orgánem žalovaného. Lhůta pro uhrazení vyčíslené a požadované částky uplynula dne 30. 4. 2015 a to bez reakce ze strany žalobce. Za této procesní situace, žalovaný žádost žalobce odložil postupem podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím rozhodnutím shora označeným, které je napadáno žalobou.

II. Obsah žaloby

Žalobce se v podané žalobě nejprve vyjadřoval k tomu, že rozhodnutí žalovaného o odložení jeho žádosti o poskytnutí informace ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím je rozhodnutím přezkoumatelným ve správním soudnictví ve smyslu § 65 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). K tomuto uvedl, že jde o rozhodnutí, proti kterému nejsou přípustné žádné opravné prostředky v rámci správního řízení, je tudíž možné se ochrany domáhat přímo ve správním soudnictví s tím, že předmětem přezkumu je i zákonnost či případná nezákonnost požadované úhrady.

Žaloba stojí na dvou žalobních bodech. V prvním žalobním bodě žalobce napadá nezákonnost postupu a potom i rozhodnutí o odložení jeho žádosti o poskytnutí informace s tím, že mu nárok na poskytnutí informace vznikl již před rozhodnutím o odložení žádosti. Žalobce uvedl, že dle § 14 odst. 5 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím je povinný subjekt (žalovaný) povinen poskytnout informace nejpozději do 15 dnů ode dne přijetí žádosti nebo ode dne jejího doplnění. Marným uplynutím lhůty pro vyřízení žádosti vzniká nárok na poskytnutí informací, a

tedy povinnost povinného subjektu informace poskytnout, přičemž pozdější oznámení požadavku k úhradě nákladů je bez významu a nemůže mít vliv na povinnost povinného subjektu informace poskytnout.

Žalobce následně k prvnímu žalobnímu bodu nastínil časovou osu, když uvedl, že pro jeho případ je rozhodující datum doplnění jeho žádosti k výzvě žalovaného, tj. den 13. 10. 2014 (den doručení doplnění žádosti žalobce žalovanému). Lhůta pro poskytnutí informace tak dle tvrzení žalobce uplynula dne 28. 10. 2014. Výzva k úhradě částky požadované za vyhledání a zpracování požadovaných informací byla žalobci doručena v okamžiku, kdy se dostala do jeho právní sféry, tj. dne 30. 10. 2014, kdy došlo ke vhození oznámení o uložení zásilky do poštovní schránky žalobce. Žalobce rovněž uvedl, že na běh lhůty podle § 14 odst. 5 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím se dle jeho názoru aplikují obecná ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník“), když zákon o poskytování informací vlastní úpravu neobsahuje a zároveň v této souvislosti vylučuje aplikaci zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř.“). Výše uvedené žalobce dovozuje i z rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 8. 2007, č. j. 2 As 88/2006-56 (všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu citovaná v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nssoud.cz), ve kterém Nejvyšší správní soud dochází k závěru o tom, že veřejné právo je právem zvláštním ve vztahu k právu soukromému. Žalobce tak v tomto kontextu dále uvádí, že podání obsahující doplnění jeho žádosti bylo žalovanému doručeno dne 13. 10. 2014, poslední den lhůty pro poskytnutí informace připadl dle tvrzení žalobce na sobotu dne 25. 10. 2014, lhůta proto skončila v pondělí 28. 10. 2014. Pro doručení oznámení o úhradě nákladů je potom, rovněž v kontextu občanského zákoníku, rozhodující okamžik, kdy se adresát (žalobce) může objektivně vzato seznámit s předmětnou písemností. Okamžik, kdy se písemnost dostane do jeho sféry vlivu, tj. okamžik kdy bylo oznámení o uložení zásilky vhozeno do poštovní schránky žalobce, tj. den 30. 10. 2014 (výzva byla vyhotovena 27. 10. 2014 a odeslána byla dne 29. 10. 2014).

Žalobce připustil, že v tomto směru existuje rovněž rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2009, č. j. 4 As 55/2007-84, dle kterého ke splnění lhůty ve smyslu § 14 odst. 5 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím postačí, že informace je poslední den lhůty odeslána. Toto rozhodnutí je ale dle názoru žalobce překonáno zejména s ohledem na skutečnost, že dopadalo na situaci v době, kdy zákon o poskytování informací upravoval institut tzv. fiktivního negativního rozhodnutí. Žalobce zároveň uvedl, že Nejvyšší správní soud vůbec nezvažoval variantu aplikace občanského zákoníku a v něm obsaženou teorii dojití písemnosti.

Druhý žalobní bod stojí na tvrzení, že žalobou napadené rozhodnutí je nezákonné, protože výše požadované úhrady je nepřiměřeně vysoká. Žalobce sporuje částku ve výši 200 Kč účtovanou za hodinu práce (vyhledávání a zpracovávání informací k žádosti o poskytnutí informace), která plyne z již výše citované Instrukce o sazebníku úhrad za poskytování informací Ministerstva spravedlnosti České republiky. Uvádí rovněž, že instrukce je pouhým vnitřním předpisem, který má navenek pouze informační účel a nejedná se o obecně závazný právní předpis. Při důsledné aplikaci Instrukce dochází ze strany žalovaného k bezdůvodnému obohacení, protože jeho zaměstnanec by tímto způsobem měl

měsíční příjem kolem 35.000 Kč, čehož zaměstnanec žalovaného zcela jistě nedosahuje. Žalobce v této souvislosti poukázal a k žalobě přiložil dokument Ministerstva práce a sociálních věcí označený jako „Informační systém o průměrném výdělku“ za rok 2014. Dle něj žalobce dospěl k závěru, že pracovník žalovaného, který bude požadované informace vyhledávat a zpracovávat spadá do kategorie „všeobecní administrativní pracovníci“ a jejich průměrný hrubý měsíční plat v nepodnikatelské sféře v roce 2014 činil 21.270 Kč, což je hodinový výdělek ve výši 121 Kč.

Výši částky požadované žalovaným za vyhledání a zpracování informací žalobce sporuje rovněž z pohledu časové dotace na vyhledávání informací v případě jeho požadavku na sdělení seznamu věcí vyřizovaných způsobem přednostním ve smyslu § 56 s. ř. s. Žalobce tvrdil, že mít tyto informace v souborném přehledu je povinností žalovaného, protože v opačném případě nebude schopen naplnit požadavky § 56 s. ř. s. a rovněž nebude moci být vyřizování přednostních věcí kontrolováno nadřízeným orgánem. V této souvislosti žalobce odkázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2012, č. j. 1 As 141/2011-67, dle kterého je povinný subjekt povinen poskytnout i takovou informaci (v projednávaném případě statistiku přednostních řízení), která neexistuje a musí ji vytvořit, avšak má povinnost tuto informaci mít a nemůže tak požadovat úhradu nákladů za vyhledání informací, které má mít k dispozici.

S ohledem na výše uvedené žalobce navrhl zrušení rozhodnutí žalovaného o odložení jeho žádosti o poskytnutí informace pro nezákonnost tohoto rozhodnutí.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

Žalovaný zaujal procesní stanovisko ve svém vyjádření ze dne 23. 9. 2015, když se k první žalobní námitce vyjádřil v tom smyslu, že není pravdou, že by stran žalovaného došlo ke vzniku povinnosti požadovanou informaci poskytnout. Zákon o svobodném přístupu k informacím hovoří o ztrátě nároku na úhradu nákladů (v případě, že tyto nejsou žádány ve lhůtě pro poskytnutí informace) a nikoli o povinnosti informaci bez dalšího poskytnout. V daném případě však oznamovací povinnost, která podmiňuje vznik nároku na uhrazení úhrady na poskytnutí informace, splněna byla a to ve lhůtě. Lhůta končila dne 28.10.2014 přičemž den před jejím uplynutím, tj. dne 27. 10. 2014, bylo žalobci odesláno oznámení o výši úhrady, jehož uložení na poště bylo žalobci oznámeno dne 30. 10. 2014 a následujícího dne byla zásilka vyzvednuta žalobcem.

Žalovaný zdůraznil, že k včasnému splnění předmětné oznamovací povinnosti stejně jako k zachování lhůty pro poskytnutí informací postačí, pokud je příslušná písemnost ve stanovené lhůtě alespoň odeslána (předána k doručení). V této souvislosti žalovaný odkázal na závěry Nejvyššího správního soudu obsažené v jeho rozhodnutí ze dne 28. 4. 2009, č. j. 4 As 55/2007-87, podle kterého není možné po povinném subjektu žádat, aby ve lhůtě, která je i tak velmi krátká, požadované informace i doručil. Lhůta k poskytnutí informace, případně k výzvě k uhrazení nákladů za její poskytnutí, je lhůtou procesní.

Ve vztahu k druhému žalobnímu bodu žalovaný odkázal na své odůvodnění výše požadované úhrady, jak bylo uvedeno v samotné výzvě k úhradě nákladů za poskytnutí informace ze dne 27. 10. 2014 a dále na již citovanou Instrukci o sazebníku úhrad za poskytování informací.

Žalovaný svůj postup hodnotil jako zcela souladný se zákonem a s ohledem na výše uvedené navrhl zamítnutí žaloby v celém rozsahu jako nedůvodné. Žalovaný ve svém vyjádření při závěrečném návrhu poukázal rovněž na možnost odmítnutí žaloby (když dle názoru žalovaného proti rozhodnutí o odložení žádosti podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím je přípustné odvolání a žalobce byl o tomto nesprávně poučen). Důvodnost odmítnutí žaloby pro nevyčerpání všech řádných opravných prostředků žalovaný dovozoval z usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2012, č. j. 44 A 87/2011-57.

IV. Skutkové a právní závěry krajského soudu

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů v řízení podle části třetí hlavy první a druhé dílu prvního s. ř. s., vycházející přitom ze skutkového a právního stavu věci ke dni vydání napadeného rozhodnutí dle § 75 odst. 1 s. ř. s. Učinil tak bez nařízení jednání dle § 51 odst. 1 s. ř. s., když k takovému postupu udělili účastníci souhlas postupem dle věty druhé téhož ustanovení.

Z obsahu správního spisu krajský soud podává, že u Krajského soudu v Brně, jakožto povinného subjektu ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím, byla dne 22. 9. 2014 podána žalobcem žádost o poskytnutí informací, skládající se z celkem dvou dotazů citovaného znění:

- a) *„Na které vysoké škole získali vzdělání v oblasti práva, tedy příslušný titul JUDr. nebo Mgr. soudci Krajského soudu v Brně Z. B., P. P. a K. M., a to včetně uvedení vysoké školy, na které ti, kteří mají titul JUDr., získali Mgr.*
- b) *Seznam řízení zahájených u Krajského soudu v Brně v letech 2012 a 2013, rozdělené podle jednotlivých senátů, které je vyřizovaly, u každého senátu seřazené v pořadí vzestupně podle data zahájení řízení či data nápadu senátu, u každého řízení s uvedením spisové značky, data zahájení řízení či data nápadu senátu, označení účastníků řízení, uvedením, zda řízení bylo u senátu ukončeno a pokud ano, s uvedením data ukončení věci. Dále žádám o sdělení, která z těchto řízení byla vyřizována v přednostním režimu. Tyto informace žádám v elektronické podobě na fyzickém nosiči nebo umožněním přístupu k těmto informacím (v souborné podobě) dálkovým přístupem prostřednictvím internetu.“*

K bodu a) žádosti žalobce doručené žalovanému dne 22. 9. 2014 žalovaný informace poskytl svým přípisem ze dne 26. 9. 2014 a přípisem z téhož dne žalovaný žalobce, ve vztahu k žádosti o informace pod bodem b), vyzval k upřesnění. Žalovaný požadoval upřesnění ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení předmětné výzvy, když toto se mělo týkat uvedení, ke kterému úseku soudnictví svou žádost vztahuje, tj. zda k úseku správnímu, trestnímu, civilnímu nebo obchodnímu a dále žalovaný žalobce vyzval, aby upřesnil, co má na mysli „přednostním režimem“.

Dne 13. 10. 2014 bylo žalovanému doručeno upřesnění žádosti, ve kterém žalobce uvedl, že informace ve smyslu bodu b) jeho žádosti požaduje ze všech soudních úseků žalovaného bez ohledu na to, zda je rozhodováno senátně či nikoli a že přednostním režimem má žalobce na mysli vyřizování věcí ve smyslu § 56 s. ř. s. Dále žalobce uvedl, že eventuálně (pokud by zpracování informací pro žalovaného mělo znamenat nepřiměřenou zátěž) postačí sdělení informací požadovaných ve smyslu bodu b) jeho žádosti pouze ve vztahu k senátu 29A žalovaného (za současného sdělení statistiky průměrné doby trvání řízení u jednotlivých senátů v letech 2012-2013).

Dne 27. 10. 2014 bylo žalovaným vydáno rozhodnutí sp. zn. Si 974/2014, kterým bylo rozhodnuto o části žalobcem doplněné žádosti. Žalovaný žádost, co do části poskytnutí seznamu řízení zahájených u Krajského soudu v Brně v letech 2012 a 2013 o návrzích týkajících se zápisů do obchodního rejstříku nebo změn údajů zapsaných do obchodního rejstříku a co do části poskytnutí seznamu řízení zahájených u Krajského soudu v Brně v letech 2012 a 2013 ve věci trestné činnosti ve věcech mladistvých podle zákona č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů, a o opravných prostředcích proti rozhodnutí soudů pro mládež podle citovaného zákona, odmítl. Důvodem pro odmítnutí žádosti co do první části byla skutečnost, že by činnost, kterou by za tímto účelem bylo zapotřebí vyvinout, představovala vytváření nových informací ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím. V případě druhé části, která byla žalovaným odmítnuta (trestní řízení ve věcech mladistvých), muselo dojít k odepření poskytnutí těchto informací s ohledem na speciální povahu subjektů, jichž se týkají - mladistvých (výslovný zákaz identifikace mladistvého potom normuje i již zmíněný zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže, ve znění pozdějších předpisů).

Oznámením ze dne 27. 10. 2014 sp. zn. Si 974/2014 žalovaný žalobce vyzval, ve smyslu § 17 odst. 1 věta druhá, odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, k uhrazení částky ve výši 34.210 Kč, a to za poskytnutí informace pod bodem b) žádosti žalobce doručené žalovanému dne 22. 9. 2014, ve znění jejího doplnění doručeného žalovanému dne 13. 10. 2014 (bez části informací, jejichž poskytnutí bylo odmítnuto výše citovaným rozhodnutím žalovaného). K výši požadované úhrady žalovaný uvedl, že všechny informace vede v několika informačních systémech. V informačním systému IS VKS jsou vedena řízení úseku trestního, občanskoprávního a správního, když těchto je v letech 2012-2013 evidováno celkem 39.430. Na úseku obchodních věcí bylo v žalobcem specifikovaném termínu evidováno celkem 14.486 věcí, v rejstříku ISIR (věci insolvenční) bylo ve specifikovaném termínu vedeno 12.937 právních věcí a v rejstříku ISKS (řízení o vydání platebního rozkazu) pak bylo celkem 2.351 právních věcí. Zachycení této informace trvalo pracovníkovi žalovaného celkem 16 hodin práce. V případě potřeby zjištění, která řízení jsou vedena v tzv. přednostním režimu ve smyslu § 56 s. ř. s., není jednotná a souborná evidence, ze které by tato informace vyplývala. Žalovaný tak bude muset jednotlivé právní věci vedené na úseku správního soudnictví v letech 2012 - 2013 postupně projít, když těchto je za specifikované období celkem 3.110. Žalovaný zkusil zkušební vyhledání a zpracování informací, které žalobce požadoval a to jedním ze svých pracovníků, když doba za kterou se pracovníkovi žalovaného podařilo zpracovat požadovanou informaci u jednoho spisu, byla vyměřena na 3,5 minuty. Žalovaný tuto dobu

zaokrouhlil na 3 minuty a došel tak k zaokrouhlenému výsledku 155 hodin (3.110 spisů x 3 minuty = 9.330 minut, tedy 155,5 hodin). Celková částka požadovaná žalovaným tak byla stanovena počtem hodin práce – 16 hodin vyhledávání v rejstřících a 155 hodin vyhledávání věcí vedených ve smyslu § 56 s. ř. s. Počet hodin byl následně vynásoben částkou 200 Kč (ve smyslu § 2 Instrukce o sazebníku úhrad za poskytování informací), tj. šlo o částku 34.200 Kč, a dále žalovaný přičetl částku 10 Kč jako platbu za jeden kus CD, na kterém žalobce požadoval informace poskytnout.

Dne 24. 11. 2014 byla žalovanému doručena stížnost proti požadavku úhrady za poskytnutí informací a s ní spojená stížnost žalobce na postup při vyřizování žádosti, které obsahovaly de facto dva stížností body jdoucí cestou obdobné argumentace jaká je obsažena v žalobě. K stížnostem žalobce se věcí zabývalo Ministerstvo spravedlnosti, jako nadřízený správní orgán povinného subjektu, ve svém rozhodnutí ze dne 19. 3. 2015, č. j. MSP-827/2014-OT-OSV/3, když podle § 16a odst. 6 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím byl postup žalovaného potvrzen a stížnost zamítnuta a dle § 16a odst. 7 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím byla výše úhrady požadované žalovaným potvrzena.

K první stížnostní námitce (která je zcela shodná s prvním žalobním bodem žaloby) Ministerstvo spravedlnosti uvedlo, že z § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím zcela jasně vyplývá, že výše úhrady musí být žadateli písemně oznámena před poskytnutím informace. Z toho pak jasně plyne, že citované ustanovení je třeba vykládat ve spojení s § 14 odst. 5 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím, tedy v tom smyslu, že oznámení o úhradě a její výši musí být žadateli povinným subjektem odesláno v obecné lhůtě pro vyřízení žádosti, tj. ve lhůtě 15 dnů ode dne přijetí žádosti, případně ode dne jejího doplnění. Žalovaný zaslal výzvu k úhradě nákladů za zpracování žalobcem požadovaných informací dne 27. 10. 2014, tj. ve lhůtě zachované (když tato běžela od 13. 10. 2014 po dobu 15 dnů). K druhému stížnostnímu bodu, který je rovněž totožný s druhým žalobním bodem uplatněným v žalobě, nadřízený správní orgán uvedl, že při stanovení výše úhrady žalovaný vycházel z Instrukce o sazebníku úhrad za poskytování informací, která je pro žalovaného při vyřizování předmětné agendy závazným vnitřním předpisem. K stížnostní námitce žalobce vztahující se k tomu, že žalovaný je povinen mít souborný evidenční systém evidující řízení vedená ve smyslu § 56 s. ř. s. potom nadřízený správní orgán uvedl, že tato je rovněž nedůvodná. Nadřízený správní orgán se podílí na tvorbě a rozvoji informačních systémů a je skutečně pravdou, že není v současné době evidence, ve které by byla souborně uspořádána řízení splňující předpoklad § 56 s. ř. s., protože tuto povinnost s. ř. s. soudům neukládá. Vyhledání požadovaných informací tak skutečně není možné realizovat jiným způsobem, než jaký byl popsán žalovaným v oznámení o výši úhrady, tj. nahlédnutím do každé jednotlivé projednávané věci a následným zjištěním, zda tato splňuje předpoklady § 56 s. ř. s. Všechny žalobcovy stížností body tak byly nadřízeným správním orgánem žalovaného shledány za nedůvodné.

Lhůta pro uhrazení požadované částky za zpracování informací požadovaných žalobcem uplynula dne 30. 4. 2015 a to bez reakce ze strany žalobce. Žalovaný proto rozhodnutím, které je předmětem tohoto řízení, jeho žádost odložil.

Pokud jde o samotné právní hodnocení projednávané věci, krajský soud se nejprve zabýval otázkou, zda lze rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 5. 2015, sp. zn. Si 974/2014, o odložení žádosti žalobce o poskytnutí informací ve smyslu § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím přímo napadnout žalobou dle § 65 a násl. s. ř. s. nebo zda je proti tomuto rozhodnutí možné podat řádný opravný prostředek (odvolání).

Krajský soud přdestírá, že si je vědom žalovaným namítaného usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 24. 4. 2012, č. j. 44A 87/2011 – 57 (které bylo vyhlášeno ve sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 2673/2012 Sb. NSS), ve kterém Krajský soud v Praze dovodil, že rozhodnutí o odložení žádosti o poskytnutí informace podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím v sobě implicitně obsahuje odmítnutí žádosti o informace, a proto je třeba na ně aplikovat § 16 i § 20 odst. 4 písm. a) zákona o svobodném přístupu k informacím, dle kterého se pro rozhodnutí o odložení žádosti použije s. ř., tj. je zapotřebí připustit možnost podání odvolání a až následně připustit možnost soudního přezkumu.

Krajský soud se však s tímto závěrem neztotožňuje a je názoru opačného. Závěr krajského soudu o tom, že proti rozhodnutí o odložení žádosti o poskytnutí informace podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím není žádný řádný opravný prostředek přípustný má oporu i v rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2013, č. j. 6 Ans 16/2012 – 62 (toto bylo rovněž vydáváno s vědomím existence výše citovaného usnesení Krajského soudu v Praze). Z uvedeného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu plyne, že: *„V případě odložení žádosti o informace podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím, není možno využít jako opravný prostředek stížnost podle § 16a odst. 1 písm. b) zákona o svobodném přístupu k informacím. Zákon neupravuje ani jiné opravné prostředky proti takovému rozhodnutí, proto se žadatel o informace může bránit žalobou ve správním soudnictví přímo proti rozhodnutí povinného subjektu o odložení žádosti o informace podle § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím.“* Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí rovněž odkazuje na obdobný závěr uvedený v rozhodnutí rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 9. 2010, č. j. 2 As 34/2008 – 90, dle kterého je rozhodnutí o odložení žádosti pro neuhrazení úhrady za poskytnutí informace ve smyslu § 17 odst. 5 zákona o svobodném přístupu k informacím rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. Z tohoto potom soudům rozhodujícím ve správním soudnictví plyne i povinnost při přezkumu rozhodnutí o odložení žádosti o poskytnutí informace posoudit rovněž zákonnost, respektive správnost požadované úhrady.

Výše uvedený závěr je logický již s ohledem na skutečnost, že pokud je ke stížnosti žalobce rozhodováno nadřízeným správním orgánem žalovaného o oprávněnosti a přiměřenosti vyměřené a žalovaným požadované úhrady, tato je potvrzena, následně nedojde k jejímu zaplacení a z toho důvodu je žádost odložena, potom k případnému odvolání proti rozhodnutí o odložení žádosti by nadřízený správní orgán opětovně rozhodoval prakticky o stejné právní otázce. Žadatel by totiž proti rozhodnutí o odložení žádosti (které je bez dalšího zákonným důsledkem neuhrazení požadované úhrady za poskytnutí informace) nemohl namítat v podstatě znovu ničeho jiného, než že požadovaná úhrada je nepřiměřená, případně nezákonná. K tomuto je ale speciálně upraven institut stížnosti proti oprávněnosti požadované úhrady v § 16a odst. 1 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím. Rozhodnutí o stížnosti proti oprávněnosti požadované úhrady ze strany

povinného subjektu by tak pro případné rozhodování o odvolání proti rozhodnutí o odložení žádosti dle názoru krajského soudu založilo materiálně vzato překážku rei iudicatae. Nadřízený správní orgán povinného subjektu by v případě odvolání proti rozhodnutí o odložení žádosti totiž rozhodoval o tomtéž, co posuzoval v případě stížnosti proti oprávněnosti požadované úhrady. S ohledem na krátký časový odstup obou rozhodnutí by navíc bylo možno stěží očekávat jak zásadní změnu v argumentaci povinného subjektu (u kterého lze očekávat, že důvody svého nesouhlasu rozvine ve stížnosti proti oprávněnosti požadované úhrady), tak změnu rozhodnutí či zásadní změnu argumentace u nadřízeného správního orgánu.

S ohledem na výše uvedené proto soud dospívá k závěru o důvodnosti meritorního přezkumu napadeného rozhodnutí žalovaného na základě podané žaloby.

Následně se soud zabýval v žalobě uplatněnými žalobními body. Pokud jde o první žalobní bod, dospívá krajský soud k závěru o jeho nedůvodnosti. Ta vyplývá již ze skutečnosti, že sám žalobce si nesprávně znázornil časovou osu vývoje událostí a nesprávně aplikoval pravidla pro počítání času plynoucí ze zákonné úpravy. Soud se ztotožňuje s názorem žalobce, že pro počátek běhu lhůty k poskytnutí informace, případně k jejímu odmítnutí, je rozhodující datum doručení doplnění žádosti žalovanému, tj. den 13. 10. 2014. Poslední den 15 denní lhůty připadl na úterý 28. 10. 2014, což byl ovšem státní svátek, proto ve smyslu pravidel pro počítání času, konkrétně § 40 odst. 1 písm. c) s. ř., nastal poslední den lhůty ve středu 29. 10. 2014. Dne 29. 10. 2014 došlo ze strany žalovaného k odeslání výzvy k uhrazení nákladů za poskytnutí informace žalobci, tato mu byla doručována dne 30. 10. 2014, když nebyl zastižen, byla mu zanechána výzva a žalobce si zásilku převzal dne 31. 10. 2014 (data jsou zřejmá z poštovních razítek z originálu doručanky podepsané žalobcem, kopie poštovní obálky, ve které bylo oznámení žalobci zasíláno, a obdobně jsou uváděna žalobcem v žalobě).

Krajský soud dospívá k závěru, že zákonem o svobodném přístupu k informacím stanovená 15 denní lhůta platí jak pro poskytnutí informace ve smyslu § 14 odst. 5 písm. d) zákona o svobodném přístupu k informacím, tak pro odmítnutí poskytnutí informace dle § 15 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím, tak rovněž pro zaslání výzvy k uhrazení úhrad spojených s mimořádným vyhledáváním a zpracováváním požadované informace. U posledního z uvedených případů tento závěr soud dovozuje ze současné aplikace § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, podle kterého je nutno úhradu žádat před poskytnutím informace. Tuto skutečnost ostatně nerozporuje ani žalobce. Jako rozhodující se tak jeví otázka, zda ona 15 denní lhůta je lhůtou hmotněprávní či lhůtou procesněprávní.

V této souvislosti se krajský soud nepřiklání k argumentaci žalobce jdoucí cestou teorie tzv. zvláštního práva (jak je nastíněno v žalobě) a dovozující hmotněprávní charakter lhůty dle občanského zákoníku. Krajský soud uvádí, že si je vědom, že teorie tzv. zvláštního práva vymezující vztah práva soukromého jako práva obecného a práva veřejného jako práva k němu zvláštního je zastávána v rozhodovací činnosti Nejvyššího správního soudu a sám krajský soud se s ní ztotožňuje, pro její aplikaci však není dán prostor v projednávané věci, když charakter 15 denní lhůty v zákoně o svobodném přístupu k informacím byl již vyřešen

v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2009, č. j. 4 As 55/2007 – 84, které v této souvislosti nebylo dosud překonáno. Z posledně uváděného rozhodnutí vyplývá, že povinný subjekt poskytl informaci včas, pokud příslušné písemnosti určené žadateli předal ve stanovené 15 denní lhůtě alespoň k doručení. Nejvyšší správní soud zde tak dovodil procesněprávní charakter předmětné lhůty.

S ohledem na výše uvedené krajský soud dospívá k jednoznačnému závěru o nedůvodnosti prvního žalobcem uváděného žalobního bodu. Posledním dnem procesní 15 denní lhůty, ve které byl žalovaný povinen reagovat na žádost žalobce, byla středa 29. 10. 2014, přičemž v tento den žalovaný odeslal žalobci výzvu k uhrazení nákladů za zpracování a poskytnutí jím požadovaných informací.

K druhému žalobcem uplatněnému žalobnímu bodu se krajský soud zabýval charakterem Instrukce o sazebníku úhrad za poskytování informací a smyslem a účelem částek, které jsou dle ní povinným subjekty požadovány. Instrukce o sazebníku úhrad za poskytování informací je dle názoru krajského soudu vnitřním předpisem, respektive interním normativním aktem, v právní teorii rovněž označovaným jako tzv. správní nařízení (čímž má být odlišeno od nařízení právního jako podzákonného právního předpisu). K jeho charakteristickým znakům patří, že je vydáváno ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti v oblasti vrchnostenské veřejné správy, je abstraktního charakteru, omezené závaznosti a musí být v souladu se správními předpisy. Instrukci je tedy možné definovat jako interní předpis abstraktní povahy, který slouží k uspořádání poměrů uvnitř organizačních jednotek veřejné správy nebo v jednotlivých zařízeních veřejné správy na základě zákonem zakotveného vztahu podřízenosti a nadřízenosti. Předmětná Instrukce je vydávána Ministerstvem spravedlnosti, které je nadřízeným správním orgánem rozhodujícím o opravných prostředcích proti rozhodnutím žalovaného ve smyslu zákona o svobodném přístupu k informacím. Žalovaný v tomto případě nevystupoval jako orgán moci soudní, ale jako povinný subjekt v otázkách aplikace zákona o svobodném přístupu k informacím podřízený Ministerstvu spravedlnosti. Z povahy specifické oblasti veřejné správy, jakou bezesporu poskytování informací představuje, je tak žalovaný vázán vnitřním předpisem vydávaným nadřízeným správním orgánem a nemá zde prostor ani zákonnou možnost se od aplikace takového vnitřního předpisu odchýlit. V opačném případě by došlo k vybočení z mezí fungování veřejné správy a byly by porušeny principy organizační výstavby stanovené zákonem.

Žalobcem nebyla napadána jen aplikace výše uvedené Instrukce, ale rovněž skutečnost, že dle § 4 Instrukce je za hodinu práce pracovníka žalovaného (spočívající ve vyhledání a zpracování informace pro žalobce) účtována částka 200 Kč. Žalobce v tomto spatřuje bezdůvodné obohacení na straně žalovaného, když jeho pracovník dosahuje měsíčně platu nižšího, než jaký by byl vypočten pro jednoho pracovníka pouze při postupu dle Instrukce. Žalobce přitom nerozporuje žalovaným vypočtenou časovou dotaci pro vyřízení žádosti (vyjma části žádosti ohledně věcí vyřizovaných v tzv. přednostním režimu podle § 56 s. ř. s. – k tomu viz níže).

K výše uvedenému krajský soud uvádí, že smyslem a účelem požadované částky je vynahradit povinnému subjektu – a to při mimořádně rozsáhlém

vyhledávání informací ve smyslu Instrukce – absenci jeho zaměstnance při výkonu běžných činností.

V této souvislosti pak krajský soud rovněž připomíná již dlouhodobě zastávaný názor, že mimořádně rozsáhlým vyhledáváním informací je třeba rozumět především vyhledávání a sběr objemného množství oddělených a odlišných informací požadovaných v jedné žádosti. Tomuto výkladu ostatně svědčí ustanovení § 14 odst. 7 zákona o svobodném přístupu k informacím, podle něhož může být vyhledávání takto vymezených informací důvodem pro prodloužení lhůty pro vyřízení žádosti až o 10 dnů. Hodnocení, zda se jedná o mimořádně rozsáhlé vyhledávání, bude záviset na okolnostech konkrétního případu. O mimořádně rozsáhlé vyhledávání se bude jednat tehdy, jestliže vyřizování žádosti bude pro daný povinný subjekt představovat v jeho konkrétních podmínkách časově náročnou činnost, která se objektivně vymyká běžnému poskytování informací tímto povinným subjektem. Takovou situací pak může být ta, kdy zaměstnanci pověřeni vyřízením žádosti budou nuceni na delší dobu přerušit či odložit plnění svých ostatních úkolů a cíleně se po tuto dobu věnovat vyhledávání požadovaných informací (viz FUREK, Adam; ROTHANZL, Lukáš; JIROVEC, Tomáš. *Zákon o svobodném přístupu k informacím: komentář*. Vydání první. Praha: C.H. Beck, 2016. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-273-1, s. 1020).

Krajský soud tak dospívá k závěru, že v projednávané věci jsou výše specifikovaná kritéria pro vyměření úhrady ve smyslu Instrukce splněna. Nad rámec výše uvedeného krajský soud zdůrazňuje, že žalovaný taktéž zcela naplnil dikci § 17 odst. 3 zákona o svobodném přístupu k informacím, dle které *„Z oznámení musí být zřejmé, na základě jakých skutečností a jakým způsobem byla výše úhrady povinným subjektem vyčíslena“*, a to v odůvodnění svého oznámení.

Postup žalovaného spočívající v aplikaci Instrukce o sazebníku úhrad za poskytování informací proto byl v souladu se zákonem.

Poslední, spíše dílčí, v žalobě uplatněný žalobní bod, kterým se krajský soud zabýval, spočíval v tom, že dle žalobce není žalovaný oprávněn požadovat úhradu nákladů za zpracování seznamu věcí vyřizovaných v tzv. přednostním režimu ve smyslu § 56 s. ř. s., protože žalovaný je povinen vést databázi těchto řízení, a nikoli provést vyhledávání a zpracování takto požadované informace způsobem, jakým jej žalovaný popsal ve svém oznámení o výzvě k úhradě nákladů ze dne 27. 10. 2014. V tomto směru se krajský soud zcela ztotožňuje s argumentací Ministerstva spravedlnosti uvedenou v rozhodnutí o stížnostech žalobce ze dne 19. 3. 2015, č. j. MSP-827/2014-OT-OSV/3. Ze s. ř. s. ani jiného právního předpisu nevyplývá soudům rozhodujícím ve správním soudnictví povinnost vést databázi obsahující přehled právních věcí, které mají být vyřizovány v tzv. přednostním režimu ve smyslu § 56 s. ř. s. Používané informační systémy soudů a státních zastupitelství nedovolují vyhledat tyto informace jiným postupem, než postupným procházením jednotlivých v systému evidovaných řízení, tak jak to popsal žalovaný ve výzvě k úhradě nákladů za poskytnutí informací.

Na tomto místě krajský soud považuje za důležité projednávanou věc v kontextu výše specifikovaného žalobního bodu skutkově odlišit od rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2012, č. j. 1 As 141/2011 – 67, dle kterého

se není možné zbavovat povinnosti poskytnout informace tím, že povinný subjekt stran poskytnutí informace odkáže na § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím v případě, že jde o informace, kterými reálně skutečně nedisponuje, ale jeho povinností je jimi disponovat. V projednávaném případě ovšem žalovaný nerozporuje, že žalobcem požadovanými informacemi disponuje, avšak ne v podobě dle představ žalobce (když není sporu o tom, že neexistuje databáze obsahující seznam řízení vedených v tzv. přednostním režimu). Proto za účelem jejich zpracování do podoby dle žalobcových představ tohoto vyzývá k uhrazení předmětné částky s ohledem na všechny již výše uvedené důvody. Není možné k tíži žalovaného přičítat skutečnost, že nemá k dispozici informační systém, který by požadované informace vyhledal efektivněji a rychleji. Žalovaný informacemi v reálu disponuje a je ochoten je za podmínek stanovených zákonem poskytnout.

Krajský soud tak, veden výše uvedenými úvahami, dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto mu nezbylo než ji v souladu s § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítnout.

Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Dle něj má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

Ve věci měl úspěch žalovaný, ten však náhradu nákladů řízení nepožadoval, ostatně krajský soud ze správního spisu ani nezjistil, že by mu nějaké náklady nad rámec jeho úřední činnosti v souvislosti se soudním řízením vznikly.

P o u ě n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 21. června 2016

JUDr. Jan Rutsch v.r.
předseda senátu